

skot

Kurz porozumění řeči krav

Sledujete, jaké procento krav ve stáji přežvykuje, přijímá potravu, leží v boxech nebo je nervózní či postává v průchodech? Co nám krávy naznačují, když olizují omítku, pijí moč, těžce dýchají, hází si krmivo na hřbet...?

Ing. Tomáš Berka ze společnosti Alltech jako certifikovaný trenér Cow Signals předává informace chovatelům dojeného skotu na kurzech, které pořádá v českých chovech. Jde o pozorování krav a pokud možno splnění jejich potřeb v prostředí zemědělské farmy. Otcem myšlenky tohoto „návratu“ k přirozenému chování krav je Jan Hulsen, autor publikace Cow Signals, ze které školení vychází. Koncept Cow Signals je založen na splnění šesti základních svobod pro krávy, tzv. Cow Signals diamantu. Diamant má šest stran – voda, světlo, vzduch, odpočinek, prostor, krmivo – šest základních svobod, stejných jaké má k dispozici zvíře na pastvině. Od chovatele se žádá, aby nejprve sledoval, pak myslel (jaké jsou příčiny) a ve třetím kroku jednal – určil, co je potřeba zlepšit, a udělal to.

Jak probíhá workshop

Jako hostitel školení Cow Signals se mimo další nabídla akciová společnost Dobrosev Dobronín na Vysočině, která chová aktuálně 620 hoštýnských dojnic s průměrnou užitkovostí

10 487 kg, (3,68 % tuku, 3,20 % bílkovin). Koncem září se sem sjela asi dvacítka účastníků kurzu.

Po krátké teorii ve společenské místnosti se všichni převlékli do montérek a vyrazili do terénu mezi zvířata. Trenér rozdělil workshop do tří částí.

I. Pozorování stáda jako celku z krmné chodby

Je ve stáji dostatek světla? Je skupina klidná nebo nervózní? Postávají krávy v průchodech? Je skupina homogenní v barvě a lesku těla? Je vzduch ve stáji čerstvý jako venku? Na tyto a další otázky si nejdříve každý z posluchačů odpověděl sám na papír, pak své pozorování zkontroloval s „trenérem“.

II. Pozorování mezi krávy

Účastníci kurzu museli mít věci na převlečení, neboť druhá část je donutila pohybovat se přímo mezi zvířaty. Zde si opět odpovídali na otázky typu: vyskytují se krávy s kožním traumatem? Stojí krávy trvale všemi čtyřmi na zemi? Nacházejí se výkaly v méně než 10 % boxů nebo je to jinak?

III. Pozorování zblízka

Na jedné konkrétní krávě si mohli zúčastnění zkusit vlastní hodnocení jednotlivých zvířat, to znamená bodování výkalů, kondice, stavu paznehtů, úrovně hygieny zvířete, popsat dýchání a další vlastnosti, týkající se jednotlivce.

Charakteristika podniku

Kurzu se zúčastnil také hlavní zootechnik Ing. Jaromír Vlček, který krátce představil podnik: Dobrosev, a. s., Dobronín je zemědělský podnik hospodařící na 2200 ha v průměrně nadmořské výšce okolo 500 metrů, z toho je 1700 ha orné půdy. Na té se pěstují převážně krmné plodiny včetně kukuřice, obilniny, řepka a brambory.

Celkový počet chovaných kusů skotu dosahuje necelých dvou tisíc, z toho je 620 holštýnských krav (původně z převodného křížení) a kolem 30 krav plemene charolais a 4000 prasat (z toho 400 prasníc).

Dojnice jsou ustájené na jednom místě poblíž obce Dobronín ve čtyřech původně čtyřřadých stájích, které byly a stále jsou postupně rekonstruovány. Volné boxové ustájení je již 15 let samozřejmostí, ale v současné době dochází k rekonstrukcím na kejdové hospodářství s vyhrnovacími lopatami a stlaním

Ing. Tomáš Berka, školičel

separátem. Ve dvou stájích se stěle slámou, jedna je právě v rekonstrukci a v poslední ze čtyřech stájí již plně funguje zmíněná technologie, která je kejdovým kanálem propojená s nově postavenou bioplynovou stanicí. Jak uvedl Jaromír Vlček, snahou je, aby se v bioplynce s výkonem 620 kW využilo co nejvíce chlévské mrvy a kejdy skotu. Jenže úplně tak jednoduché to není a kukuřičná siláž je v BPS také potřeba. Bioplynová stanice funguje již rok a odpadní teplo se využívá v dojírně a k vytápění administrativní budovy.

Ve stáji v Dobroníně – účastníci školení pozorují, co jim sdělují přítomné krávy, své záznamy pak společně porovnávají Foto Lukáš Rytina

Bioplynová stanice v areálu farmy funguje již rok, odpadní teplo se využívá v dojírně a k vytápění administrativní budovy Foto Lukáš Rytina

skot

*Dobronin Marta 8 (Shottle x Morty), č. 363081-961 je úspěšná výstavní kráva, která je zároveň ceněná pro produkci genetického materiálu
Foto archiv Dobrosev*

*Dobronin Allicia 3 (Shottle x Allen), č. 255274-961 jsou spolu s Dobronin Martou představitelkami nejvýznamnějších rodin v Dobroninském chovu
Foto archiv Dobrosev*

Krávy zde mají svá jména

Protože se akciová společnost Dobrosev kromě šlechtění a produkce plemenného materiálu věnuje také výstavnictví, neboli chovu soutěžních zvířat, neodpustili si organizátoři představení nejdůležitějších rodin, které jsou úspěšné na výstavách, ale zároveň jsou špičkou i v plemnitbě. Šlo o rodiny Dobronin Patty RED, Dobronin Allicia a Dobronin Marta. Výstavní krávy jsou přítomny stejně s produkčními. Charakteristické a obdivuhodné je, že v Dobrosevu mají i při tomto počtu zvířat všechny významné krávy

svá jména. V poslední době patří společnost mezi nejdůležitější české chovy v genotypizaci – podle Jaromíra Vlčka již bylo genomicky otestováno 70 zvířat a některé jsou podle genotypu vysoko i v mezinárodních žebříčcích. Získání genotypu není zadarmo (cena je kolem 5 tis. Kč) a vyžaduje také více práce. Pro zootechniky to znamená odebrání krve nebo vzorku chlupů, které se ve spolupráci se společnostmi CRV a Zooservis posílají do Nizozemska a do USA. Avšak na nákladech na genotypizaci se významně podílejí plemenářské firmy.

Slabé a silné stránky – vyhodnocení

Na školení přítomný doc. MVDr. Antonín Vinkler, který působí v chovu především jako specialista na reprodukci, zdůraznil význam dodržování správného managementu reprodukce, protože ta je v knize Cow Signals méně zastoupena a je klíčová. V závěru se všichni opět sešli ve společenské místnosti a vyhodnotili, co je na farmě dobré, co by se dalo zlepšit a jaké kritické projevy bylo vidět u krav. Konkrétně v Dobroninském chovu byly hodnoceny většinou posluchačů jako hlavní ne-

dostatky velikost a stavba boxových loží a stájové mikroklima (čistota vzduchu). Další slabou stránkou je zřejmě také méně světla v prostoru ustájení. Celkově lze však pochválit dokonalý management a vynikající výsledky, kterých je dosahováno ve starších stájových objektech. Každý zootechnik si odvezl poznatek, že se musí ve své stáji také pořádně rozhlédnout, hodnotit, zamyslet se a případné hlavní nedostatky napravit tak, aby to vyhovovalo zvířatům.

Lukáš Rytina

*Proč si krávy hází krmivo na hřbet? Otázka, na kterou se odpověď hledá jen těžko
Foto Lukáš Rytina*

Zvířata v Dobronině mají svá jména – ustájení telat

Foto Lukáš Rytina